

О. М. Ковальчук

асп., адвокат

науковий керівник: к.ю.н., доц. Н. В. Ільєва

АДВОКАТ ЯК СУБ'ЄКТ НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРАВІ

Актуальність досліджуваної теми полягає в тому, що адвокат є важливим учасником адміністративних правовідносин, оскільки здійснює захист прав і інтересів своїх клієнтів у цій правовій галузі. Адміністративно-правовий статус суб'єкта адміністративного права, в тому числі і адвоката, визначається обсягом та характером його правосуб'єктності, яка складається з адміністративної правоздатності та дієздатності. Правосуб'єктність адвоката відіграє важливу роль сфері адміністративного права, реалізуючи його повноваження щодо захисту прав та інтересів громадян. Саме тому

правовий статус адвоката як суб'єкта надання правової допомоги повинен бути чітко визначеним для забезпечення ефективного здійснення його професійної діяльності.

Правовий статус адвоката як суб'єкта надання правової допомоги регламентується Основним Законом – Конституцією України та чинним законодавством про адвокатуру – Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Відповідно до статті 59 Конституції України, «кожен має право на захист своїх прав та свобод від незаконних посягань та зловживань» [1, ст. 59]. Коло організацій та осіб, які надають населенню правову допомогу, в Україні досить широке, при цьому значну (а в кримінальному судочинстві – основну) долю навантаження при наданні юридичної допомоги несе адвокатура.

Згідно зі статтею 19 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 р. № 5070-VI, «адвокати мають право здійснювати захист прав та інтересів клієнтів у справах про адміністративні правопорушення та представництво інтересів фізичних і юридичних осіб у судах під час здійснення адміністративного судочинства, а також в інших державних органах» [2, ст. 19].

Як професійний захисник і представник інтересів клієнта, адвокат може брати участь у величезній сфері матеріальних та процесуальних правовідносин, в яких він має певне коло завдань, прав та обов'язків, що у своїй сукупності визначають його правове становище у цих відносинах. Особливий інтерес становить правове положення адвоката в адміністративному праві, адже воно пов'язане з розв'язанням конфліктів у публічно-правовій сфері, тобто коли однією зі сторін у адміністративних правовідносинах є державно-владний або приналежний до органів місцевого самоврядування суб'єкт. А той факт, що адвокатура є незалежною від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, дозволяє адвокату більш ефективно протистояти інтересам публічних суб'єктів та їх адміністративному ресурсу.

Роль адвоката в адміністративних правовідносинах, як суб'єкта надання правничої допомоги, передбачає право адвоката на зустріч з клієнтом, участь в адміністративному процесі, внесення апеляції, пред'явлення доказів тощо. Адміністративна процесуальна правосуб'єктність адвоката ґрунтується на нормах ст. 43 Кодексу адміністративного судочинства України [3, ст. 43].

На думку І. Бондаренко та В. Максименко: «зважаючи на особливості у сфері адміністративно-правових відносин, можна виділити наступні завдання адвоката, як суб'єкта надання правової допомоги: 1) захист прав, свобод та законних інтересів осіб у процесі взаємодії з державно-владними структурами. Це завдання є першочерговим, оскільки коли між сторонами виникає конфлікт, адвокат повинен вжити всі заходи, щоб забезпечити непорушність прав та свобод особи; 2) складення документів адміністративно-правового характеру (скарг, заяв); 3) надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань, що виникають у результаті адміністративних правовідносин; 4) представництво інтересів осіб (юридичних або фізичних) у судах в разі неможливості вирішення спорів у публічній сфері» [4, с. 39].

Спеціальні права адвоката як суб'єкта надання правової допомоги ґрунтуються на положеннях ст. 20 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», які надають адвокату під час здійснення представництва ширше коло повноважень, а саме: «під час здійснення адвокатської діяльності адвокат має право вчиняти будь-які дії, не заборонені законом, правилами адвокатської етики та договором про надання правової допомоги, необхідні для належного виконання договору про надання правової допомоги...» [2, ст. 20].

Отже, правовий статус адвоката як суб'єкта надання правничої допомоги в адміністративних правовідносинах, прямо пов'язаний з його фактичними повноваженнями щодо захисту прав та свобод людини. Правосуб'єктність адвоката у адміністративно-правовій сфері існує для ефективного розв'язання конфліктів між суб'єктами публічного адміністрування та фізичними або юридичними особами, чиї інтереси представляються адвокатурою, тобто недержавним самоврядним інститутом, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правничої допомоги на професійній основі.

Список використаної літератури

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/print> (дата звернення: 06.11.2023).

2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (дата звернення: 07.11.2023).
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення: 07.11.2023).
4. Бондаренко І., Максименко В. Правовий статус адвоката в адміністративних правовідносинах. *Юридичний журнал*. 2015. № 4. С. 38–43.